

Тарасюк Володимир Миколайович

Кандидат політичних наук, докторант

Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України

(м. Київ, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-8915-2443>

e-mail: vt287300@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАРМОНІЗАЦІЇ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Резюме

Досліджуються актуальні проблеми та перспективи правового регулювання застосування штучного інтелекту (ШІ) в Україні. Проаналізовано ключові сфери впровадження ШІ, зокрема освіти, протидії дезінформації, юридичної практики, законотворчості та виборчого процесу. Відзначено, що правове регулювання у цій сфері має зосередитися на визначенні критеріїв авторства при використанні ШІ; розробці механізмів виявлення та протидії ШІ-згенерованим фейковим новинам; встановленні відповідальності за поширення дезінформації із використанням ШІ; регулюванні використання ШІ для автоматичної перевірки фактів; створенні правових механізмів для швидкого реагування на поширення дезінформації.

Виділено та проаналізовано основні аспекти використання ШІ, що потребують правового врегулювання, зокрема: відповідальність за поширення ШІ-генерованої недостовірної інформації, механізми швидкого реагування на порушення прав особи в цифровому середовищі; особливості доказування у справах про захист честі, гідності та ділової репутації при використанні ШІ-технологій; регулювання використання ШІ для моніторингу репутації в мережі Інтернет; правила використання ШІ-систем для аналізу та оцінки репутаційних ризиків.

Розглянуто зарубіжний досвід правового регулювання ШІ, а саме в Євросоюзі, ОЕСР, США, Японії та Китаї. Розглянуто сучасний стан українського законодавства у сфері ШІ та проведено порівняльний аналіз із міжнародним досвідом регулювання ШІ. Особливу увагу приділено етичним аспектам використання ШІ та їх відображенню у правовому полі. На основі проведеного дослідження сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази України у сфері ШІ. Запропоновано удосконалити українське законодавство з огляду на використання ШІ, зокрема закони України «Про захист персональних даних», «Про освіту» та «Про вищу освіту», «Про інформацію», до Виборчого кодексу тощо.

Ключові слова: демократія, штучний інтелект, правове регулювання, євроінтеграція, ОЕСР, цифрова трансформація, дезінформація.

Вступ

Розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) створює нові виклики для правового регулювання в усьому світі, і Україна не є винятком. Впровадження ШІ в різні сфери суспільного життя вимагає адекватної нормативно-правової бази, яка б забезпечувала баланс між інноваційним розвитком та захистом прав і свобод громадян.

«Правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних з використанням технологій штучного інтелекту, є одним з найважливіших завдань сучасної юридичної науки та практики» [1, с. 6]. «Розвиток технологій ШІ вимагає не лише технічних рішень, але й адекватного правового регулювання, яке б враховувало як потенційні ризики, так і можливості цих технологій» [2, с. 100]. Ці твердження українських дослідників підкреслюють актуальність та важливість дослідження правових аспектів застосування ШІ в Україні.

Метою цього дослідження є аналіз стану та перспектив правового регулювання застосування ШІ в Україні, виявлення потенційних проблем у різних сферах та розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавства з урахуванням міжнародного досвіду та етичних аспектів використання ШІ.

Методи дослідження

У статті використано низку загальнонаукових методів (аналіз, синтез, абстрагування, аналогія) та спеціальних методів — компаративний, системний, формально-логічний, а також соціокультурний та міжгалузевий підходи. Така методологія дала змогу визначити основні характеристики штучного інтелекту, тенденції у правовому регулюванні цього феномена та сформулювати низку пропозицій щодо оптимізації правового регулювання ШІ на основі гармонізації національного законодавства із міжнародними стандартами, принципами демократії.

Результати дослідження

Вагомий внесок у дослідження правового регулювання застосування ШІ зробили праці зарубіжних учених. Так, Гарі Сурден у праці «Штучний інтелект і право: Огляд» розглядає взаємодію між ШІ та правом з кількох ключових аспектів: використання ШІ в юридичній практиці; правові проблеми, що виникають внаслідок застосування ШІ в суспільстві; потенційні зміни в правовій доктрині через вплив ШІ. Сурден також обговорює питання відповідальності за рішення ШІ та проблеми прозорості алгоритмів. Метью Щерер у дослідженні «Регулювання систем штучного інтелекту: ризики, виклики, компетенції та стратегії» пропонує створення спеціального агентства для регулювання ШІ й досліджує: потенційні ризики систем ШІ; складнощі в регулюванні через швидкий розвиток технологій; необхідність міждисциплінарного підходу до регулювання. Явар Беті у праці «Чорна скринька штучного інтелекту і невдачі наміру і наслідку» досліджує проблему «чорної скриньки» в системах ШІ, а саме: складність визначення причинно-наслідкових зв'язків у рішеннях ШІ; виклики для традиційних правових концепцій наміру та причинності; пропозиції щодо адаптації правової системи до цих викликів. Порівняльний аналіз підходів до регулювання ШІ в різних юрисдикціях наводиться у колективній праці «Штучний інтелект та «хороше суспільство»: підходи США, ЄС та Великобританії». Глобальні аспекти управління ШІ дослідив Томас Стрейнци «Керуючи алгоритмом: штучний інтелект у глобальній перспективі», де торкнувся таких питань, як міжнародне співробітництво в регулюванні ШІ, вплив ШІ на глобальне управління, проблеми та можливості для міжнародного права.

Розглядаючи засади правового регулювання ШІ в Україні, почнемо зі сфери освіти. Впровадження ШІ в освітній процес створює як нові можливості, так і певні ризики. За словами О. Ю. Букова, «використання ШІ в освіті може суттєво підвищити її ефективність, але вимагає розробки нових педагогічних підходів та правових норм» [3, с. 18]. В. Биков та О. Спірін наголошують, що «застосування систем штучного інтелекту в освіті потребує особливої уваги до захисту персональних даних учнів та студентів, а також забезпечення рівного доступу до ШІ-технологій» [4, с. 28]. І. Іванюк додає: «Використання ШІ в освітньому процесі піднімає питання про відповідальність за прийняття рішень та оцінювання знань, які здійснюються автоматизованими системами» [5, с. 45].

Серед ключових проблем, що потребують правового врегулювання, можна виділити такі: захист персональних даних учнів та студентів при використанні ШІ-систем; забезпечення рівного доступу до ШІ-технологій в освіті; відповідальність за помилки ШІ в оцінюванні знань; етичні аспекти використання ШІ у навчальному процесі; регулювання використання ШІ для персоналізації навчання.

ШІ може бути потужним інструментом як для створення, так і для виявлення плагіату та фейкових новин. В. Іванов зазначає: «Технології ШІ здатні генерувати текст, який важко відрізнити від написаного людиною, що створює нові виклики для системи авторського права та інформаційної безпеки» [6, с. 156]. На думку М. Журби, «використання ШІ для створення та поширення дезінформації становить серйозну загрозу інформаційній безпеці держави та потребує розробки ефективних механізмів протидії» [7, с. 308]. О. Грищенко вважає, що «правове регулювання у сфері протидії дезінформації має враховувати баланс між свободою слова та необхідністю захисту суспільства від шкідливого впливу фейкових новин» [8, с. 72].

Правове регулювання у цій сфері має зосередитися на визначенні критеріїв авторства при використанні ШІ; розробці механізмів виявлення та протидії ШІ-згенерованим фейковим новинам; встановленні відповідальності за поширення дезінформації із використанням ШІ; регулюванні використання ШІ для автоматичної перевірки фактів; створенні правових механізмів для швидкого реагування на поширення дезінформації.

Щодо використання ШІ в юридичній практиці та професійних тестуваннях, то слід зауважити: застосування ШІ у цих сферах потребує особливої уваги з боку законодавця. І. Грищенко підкреслює: «ШІ може суттєво підвищити ефективність юридичної діяльності, але його використання має бути чітко регламентованим для забезпечення справедливості та захисту прав громадян» [9, с. 215]. О. Радутний зазначає: «Використання ШІ в юридичній практиці піднімає питання про межі відповідальності за рішення, прийняті за допомогою автоматизованих систем» [10, с. 128]. На думку Н. Сатохіної, «впровадження ШІ в юридичну практику вимагає переосмислення традиційних підходів до інтерпретації права та судового розсуду» [11, с. 56].

Ключові аспекти, що потребують правового врегулювання, — це межі застосування ШІ в юридичній практиці, вимоги до прозорості та пояснюваності рішень, прийнятих за допомогою ШІ, правила використання ШІ при проведенні професійних тестувань та атестацій, відповідальність за помилки ШІ в юридичній практиці, етичні аспекти використання ШІ в правосудді.

Використання ШІ у законотворчій діяльності та виборчому процесі відкриває нові можливості, але й створює потенційні ризики для демократії. М. Афанасьєва зазначає: «Застосування ШІ у виборчому процесі може підвищити його ефективність, але вимагає розробки надійних механізмів контролю та забезпечення прозорості» [12, с. 201]. Як вважає Н. Кушакова-Костицька, «використання ШІ в законотворчому процесі може сприяти підвищенню якості законопроектів, але потребує чіткого визначення меж застосування та механізмів контролю» [13, с. 82]. Ю. Ключковський наголошує: «Впровадження ШІ у виборчий процес має відбуватися з урахуванням

принципів демократичності та прозорості, що вимагає розробки спеціальних правових норм» [14, с. 143].

Відповідно до нагальних проблем, що потребують правового регулювання застосування ШІ, можна віднести: межі використання ШІ при розробці законопроектів; забезпечення неупередженості ШІ-систем у виборчому процесі; захист від маніпуляцій громадською думкою за допомогою ШІ; правила використання ШІ для аналізу та прогнозування результатів виборів; механізми контролю за використанням ШІ у політичній рекламі.

Розвиток технологій ШІ створює нові виклики для захисту честі, гідності та ділової репутації особи. О. Кохановська наголошує: «Здатність ШІ генерувати реалістичний контент вимагає переосмислення традиційних підходів до захисту особистих немайнових прав» [15, с. 324]. На думку Р. Стефанчука, «використання ШІ для створення та поширення інформації, що порушує особисті немайнові права, вимагає розробки нових механізмів захисту та відповідальності» [16, с. 178]. Л. Красицька вважає, що «правове регулювання у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації має враховувати специфіку ШІ-технологій та їх вплив на формування суспільної думки» [17, с. 95].

Відповідно основними аспектами, що потребують правового врегулювання, є відповідальність за поширення ШІ-генерованої недостовірної інформації, механізми швидкого реагування на порушення прав особи в цифровому середовищі; особливості доказування у справах про захист честі, гідності та ділової репутації при використанні ШІ-технологій; регулювання використання ШІ для моніторингу репутації в мережі Інтернет; правила використання ШІ-систем для аналізу та оцінки репутаційних ризиків.

На даний момент в Україні відсутній спеціальний закон, який би регулював сферу ШІ. Однак існують окремі нормативно-правові акти, що стосуються цієї галузі. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. №1556-р. «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» [18] визначає пріоритетні напрями розвитку ШІ в Україні та передбачає розробку національної стратегії розвитку ШІ до 2030 р. На думку О. Баранова, «концепція є важливим кроком у формуванні державної політики щодо розвитку ШІ, але потребує подальшої конкретизації та розробки механізмів реалізації» [19, с. 12]. Окреслимо ключові положення Концепції: визначення основних термінів у сфері ШІ; визначення пріоритетних галузей для впровадження ШІ (освіта, наука, економіка, кібербезпека, публічне управління) та принципів розвитку та використання технологій ШІ; передбачення створення Національного центру розвитку ШІ.

Закон України «Про захист персональних даних» [20], хоча прямо не стосується ШІ, проте має важливе значення для регулювання обробки персональних даних системами ШІ. І. Жилияєв підкреслює: «Застосування ШІ для

обробки персональних даних вимагає адаптації існуючого законодавства до нових технологічних реалій» [21, с. 33]. До основних аспектів щодо можна віднести: принципи обробки персональних даних; права суб'єктів персональних даних; обов'язки володільців та розпорядників персональних даних.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» [22] стає актуальним у контексті творів, створених за допомогою ШІ. О. Орлюк зазначає: «Питання авторства на твори, створені за допомогою ШІ, вимагає нових підходів та можливого перегляду традиційних концепцій авторського права» [23, с. 87]. Проблемні питання: визначення авторства на твори, створені ШІ; захист авторських прав при використанні ШІ для створення контенту.

Закон України «Про електронні комунікації» [24] не регулює безпосередньо ШІ, проте має значення для розвитку цифрової інфраструктури, необхідної для функціонування систем ШІ.

Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [25] визначає загальні напрями розвитку цифрових технологій в Україні, включаючи ШІ. О. Вінник зауважує: «Стратегія потребує оновлення з урахуванням сучасних тенденцій розвитку ШІ та його впливу на формування інформаційного суспільства» [26, с. 55].

Аналіз законодавства свідчить про фрагментарність правового регулювання ШІ; відсутні спеціальні норми, що регулюють розробку та використання систем ШІ; необхідна адаптація законодавства до специфіки технологій ШІ. Як зазначає Д. Лур'є, «для ефективного регулювання ШІ в Україні необхідно розробити комплексний законодавчий акт, який би враховував усі аспекти розробки, впровадження та використання систем ШІ» [27, с. 72].

Розглянемо зарубіжний досвід правового регулювання ШІ. ЄС є лідером у розробці комплексного підходу до регулювання ШІ. Ключовим документом є Закон про штучний інтелект (AI Act), прийнятий у 2023 р. [28]. Він встановлює гармонізовані правила для розробки, розміщення на ринку та використання систем штучного інтелекту в ЄС, при застосуванні ризикорієнтованого підходу. Основні положення AI Act: 1) класифікація ШІ-систем за рівнями ризику: повна заборона певних застосувань ШІ (наприклад, системи соціального скорингу), суворі вимоги та оцінка відповідності перед виходом на ринок, вимоги прозорості, дозволено вільне використання; 2) вимоги до високоризикових ШІ-систем: адекватні системи оцінки та зменшення ризиків, високоякісні набори даних для навчання, валідації та тестування, ведення документації та реєстрації для забезпечення відстежуваності результатів, детальне інформування користувачів, відповідний рівень точності, надійності та кібербезпеки; 3) прозорість та інформування користувачів: обов'язкове розкриття інформації про використання ШІ-систем, чітке маркування глибинних підробок (deep fakes); 4) заходи підтримки інновацій: створення регуляторних проміжних фільтрів та випробувальних середовищ

для МСП та стартапів; 5) структура управління: створення Європейської ради з питань штучного інтелекту та посилення ролі національних органів нагляду.

К. Кет, С. Вахтер, Б. Міттельштадт та інші дослідники зазначають: «AI Act встановлює чіткі правила для розробників та користувачів ШІ, створюючи екосистему довіри та забезпечуючи етичне використання технологій ШІ» [29, с. 510]. На думку І. Городиського, «AI Act може стати глобальним стандартом регулювання ШІ, впливаючи на підходи інших країн, включаючи Україну» [30, с. 56].

Крім того, ЄС розробив «Етичні принципи для надійного ШІ» [31], які встановлюють стандарти розробки та використання ШІ-систем, доповнюючи законодавчу базу етичними настановами.

Окремо варто відзначити Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), яка відіграє важливу роль у формуванні глобального підходу до регулювання ШІ. У 2019 р. ОЕСР прийняла Рекомендації Ради з питань штучного інтелекту [47], які стали першим міжурядовим стандартом щодо ШІ. Ключові принципи ОЕСР щодо ШІ: 1) інклюзивне зростання, сталий розвиток та добробут; 2) цінності та справедливість, орієнтовані на людину; 3) прозорість та пояснюваність; 4) надійність та безпека; 5) підзвітність.

ОЕСР також розробила практичні рекомендації для урядів, які включають: інвестування в дослідження та розробки ШІ; сприяння розвитку цифрової екосистеми для ШІ; формування сприятливого політичного середовища для ШІ; розвиток людського потенціалу та підготовка до трансформації ринку праці; міжнародне співробітництво для надійного ШІ. Як зазначає Д. Лур'є, «підхід ОЕСР до регулювання ШІ забезпечує гнучку основу для розробки національних стратегій, сприяючи гармонізації міжнародних стандартів» [27, с. 74]. О. Баранов вважає, що «для України, яка прагне членства в ОЕСР, важливо враховувати рекомендації організації при розробці власного законодавства у сфері ШІ» [19, с. 15].

У США підхід до регулювання ШІ є менш централізованим, з акцентом на галузеве регулювання. Ю. А. Чернишова зазначає: «Підхід США до регулювання ШІ характеризується балансом між стимулюванням інновацій та забезпеченням безпеки і етичності використання ШІ» [32, с. 64]. На думку Р. А. Майданика, «американська модель регулювання ШІ відрізняється гнучкістю та адаптивністю до швидких технологічних змін» [33, с. 29]. Ключові ініціативи США щодо ШІ включають: національну стратегію розвитку штучного інтелекту [34]; керівні принципи для регулювання та використання ШІ, розроблені Офісом науково-технічної політики [35]; галузеві нормативні акти, наприклад, щодо використання ШІ у фінансовому секторі. Крім цього, США активно розробляють етичні принципи використання ШІ у військовій сфері [36].

Японія розробила власний підхід до регулювання ШІ, зосереджений на етичних аспектах та соціальному впливі. К. Ямпольський зазначає: «Японський підхід до регулювання ШІ характеризується фокусом на гармонійній інтеграції технологій в суспільство» [37, с. 112]. Т. Інаба підкреслює: «Японський підхід відрізняється акцентом на співпраці між урядом, бізнесом та науковою спільнотою у розробці норм регулювання ШІ» [38, с. 205]. Японський підхід передбачає впровадження таких програм: «Соціальні принципи ШІ, орієнтованого на людину» [39]; Стратегія розвитку ШІ з акцентом на концепцію «Суспільство 5.0» [40]; галузеві керівні принципи для розробки та використання ШІ, наприклад, у медицині й транспорті [41].

Китай активно розвиває та регулює ШІ, поєднуючи державне планування з ринковими механізмами. Р. Крімерс зазначає: «Китайський підхід характеризується амбітними цілями щодо лідерства у сфері ШІ та жорстким державним контролем» [42, р. 17]. На думку З. Сян, «китайська модель регулювання ШІ відрізняється тісною інтеграцією технологічних інновацій з механізмами соціального управління» [43, р. 78]. Основними елементами регулювання ШІ у Китаї є: план розвитку штучного інтелекту нового покоління [44]; етичні норми для ШІ [45]; галузеві стандарти та правила використання ШІ, наприклад у сфері розпізнавання обличчя [46].

Аналізуючи зарубіжний досвід, можна виділити кілька ключових тенденцій. По-перше, ризик-орієнтований підхід. ЄС та США фокусуються на оцінці ризиків ШІ-систем та встановленні відповідних регуляторних вимог. По-друге, етичні аспекти. Всі розглянуті юрисдикції приділяють значну увагу етичним принципам розробки та використання ШІ. По-третє, галузеве регулювання. США та Японія віддають перевагу галузевим нормам, тоді як ЄС та Китай розробляють більш централізовані підходи. По-четверте, баланс інновацій та безпеки. Всі країни намагаються знайти баланс між стимулюванням розвитку ШІ та забезпеченням безпеки його використання. По-п'яте, міжнародна співпраця. Спостерігається тенденція до міжнародної співпраці у розробці стандартів ШІ, особливо в рамках ОЕСР та G20 [47].

«Міжнародний досвід регулювання ШІ демонструє необхідність комплексного підходу, який би враховував технологічні, етичні та соціальні аспекти використання цих технологій» [48, с. 130].

Окремо звертаємо увагу — етичні питання використання ШІ набувають неабиякої актуальності й вимагають відповідного правового регулювання. «Етичні принципи використання ШІ мають стати основою для розробки правових норм, що регулюють цю сферу» [49, с. 23]. Етичні принципи, які, на нашу думку, потребують правового закріплення: ШІ-системи повинні бути прозорими, а їхні рішення — пояснюваними; має бути чітко визначено, хто несе відповідальність за рішення, прийняті ШІ; ШІ-системи не повинні призводити до дискримінації за будь-якими ознаками; використання ШІ має

відповідати принципам захисту персональних даних; ШІ повинен розроблятися та використовуватися в інтересах людини. Як зазначає С. Харитонов, «правове регулювання етичних аспектів ШІ вимагає нових підходів, які б враховували динамічний характер розвитку цих технологій» [50, с. 87].

Висновки

Враховуючи прийняття AI Act в ЄС та рекомендації ОЕСР, можна сформулювати такі пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання ШІ в Україні.

1. Розробити та прийняти Закон України «Про штучний інтелект», гармонізований з AI Act ЄС, який би встановлював класифікацію ШІ-систем за рівнями ризику; визначав вимоги до високоризикових ШІ-систем; регламентував питання прозорості та інформування користувачів; передбачав створення національного органу нагляду за ШІ.

2. Впровадити рекомендації ОЕСР щодо ШІ в національне законодавство, зокрема: розробити національну стратегію розвитку ШІ, узгоджену з принципами ОЕСР; створити механізми підтримки досліджень та розробок у сфері ШІ; забезпечити розвиток цифрової інфраструктури для ШІ.

3. Розробити галузеві стандарти використання ШІ, особливо в критичних сферах (охорона здоров'я, транспорт, фінанси).

4. Запровадити механізми регуляторних середовищ для тестування ШІ-систем перед їх виходом на ринок.

5. Розробити програми підвищення кваліфікації та перекваліфікації працівників у зв'язку з впровадженням ШІ-технологій.

6. Внести зміни до Закону України «Про захист персональних даних», передбачивши особливості обробки даних системами ШІ, зокрема: вимоги до прозорості алгоритмів обробки даних; право на пояснення рішень, прийнятих ШІ-системами; механізми відкликання згоди на обробку даних у контексті ШІ.

7. Внести зміни до законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», які б визначали правила використання ШІ в освітньому процесі; встановлювали вимоги до захисту персональних даних учнів та студентів при використанні ШІ-систем; регламентували відповідальність за помилки ШІ в оцінюванні знань.

8. Доповнити Закон України «Про інформацію» положеннями щодо визначення критеріїв достовірності інформації, створеної за допомогою ШІ; встановлення відповідальності за поширення ШІ-згенерованої дезінформації; створення механізмів швидкого реагування на поширення фейкових новин, створених за допомогою ШІ.

9. Внести зміни до процесуальних кодексів України, які б визначали правила використання ШІ в судовому процесі; встановлювали вимоги до пояснюваності рішень, прийнятих за допомогою ШІ; регламентували особливості доказування у справах, пов'язаних з використанням ШІ.

10. Доповнити Виборчий кодекс України положеннями щодо обмежень на використання ШІ для маніпуляцій громадською думкою; правил застосування ШІ-систем для аналізу та прогнозування результатів виборів; забезпечення прозорості використання ШІ у виборчому процесі.

11. Розробити та затвердити Етичний кодекс використання ШІ, який би встановлював принципи розробки та застосування ШІ-систем з урахуванням прав людини та суспільних цінностей.

«Впровадження комплексного правового регулювання ШІ в Україні дозволить створити сприятливе середовище для розвитку інновацій, забезпечуючи при цьому захист прав громадян та національних інтересів» [51, с. 19]. Реалізація цих пропозицій сприятиме розвитку в Україні сучасної та ефективної системи правового регулювання ШІ й відповідно інноваційному розвитку та захисту прав громадян у цифровому середовищі.

Список посилань

1. Баранов О.А. Інтернет речей та штучний інтелект: Витоки проблеми правового регулювання. Інформація і право. 2018. №2 (25). С. 5–20. URL:http://ippi.org.ua/sites/default/files/5_9.pdf
2. Карчевський М.В. Основні проблеми правового регулювання соціалізації штучного інтелекту. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2017. №2 (78). С. 99–108. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/379>
3. Технології та інновації в діяльності людини інформаційної епохи: проблеми інформатизації. Інформаційні технології і засоби навчання. 2015. Т. 49. № 5. С. 16–25. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1274>
4. Биков В.Ю., Спірін О. М. Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Реформування галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України». Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України, 2016. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166216/>
5. Іванюк І.В. Формування цифрової компетентності вчителів та учнів у контексті реалізації концепції Нової української школи.

- Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 77. № 3. С. 38–59. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3612>
6. Іванов В. Ф. Медіаосвіта і медіаграмотність: навч. посіб. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с. URL: <https://www.aup.com.ua/uploads/medios.pdf>
  7. Журба М. А. Віртуальна реальність: передумови антропологічного повороту. Гілея. 2013. № 72. С. 306–311. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_59
  8. Грищенко О. О. Правові проблеми протидії дезінформації в Україні. Інформація і право. 2020. № 2 (33). С. 69–79.
  9. Грищенко І. С. Становлення та розвиток наукових поглядів на центральні інститути вітчизняного адміністративного права: монографія. Київ: Київський університет, 2007. 335 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1157285
  10. Грищенко І. С. Штучний інтелект як суб'єкт правовідносин у кримінальному праві. Право України. 2018. № 1. С. 123–136. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2018_1/pravo_2018_1_s9/
  11. Сатохіна Н. І. Штучний інтелект і проблема інтерпретації права. Філософія права і загальна теорія права. 2020. № 1. С. 51–66. URL: <http://phtl.nlu.edu.ua/article/view/204849>
  12. Афанасьєва М. В. Виборча інженерія в Україні: монографія. Одеса: Юридична література, 2014. 384 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1521>
  13. Кушакова-Костицька Н. В. Електронне урядування в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 3 (112). С. 77–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2019_3_8
  14. Ключковський Ю. Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні: монографія. Київ: Вайт, 2018. 908 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/8/401765.pdf>
  15. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві: монографія. Київ: Вид-во Київського університету, 2006. 463 с.
  16. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія. Київ: КНТ, 2007. 626 с. URL: <http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:242508/Source:default>

17. Красицька Л. В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: монографія. Київ: Ліра-К, 2014. 628 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/7472>
18. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p>
19. Баранов О. А. Правове забезпечення інформаційної сфери: теорія, методологія та практика: монографія. Київ: Едельвейс, 2014. 434 с. URL: <http://ippi.org.ua/baranov-oa-pravove-zabezpechennya-informatsiinoi-sferi-teoriya-metodologiya-i-praktika>
20. Про захист персональних даних: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
21. Жилияев І. Б. Інформаційне право України: теорія і практика: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2009. 104 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M&S21COLORTERMS=0&S21STR=
22. Про авторське право і суміжні права: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
23. Орлюк О. П. Теоретичні проблеми банківського права та банківського законодавства: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 104 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M&S21COLORTERMS=0&S21STR=
24. Про електронні комунікації: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20>
25. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
26. Вінник О. М. Правове забезпечення цифрової економіки та електронного бізнесу: монографія. Київ: Науково-дослідний ін-т приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАН України, 2018. 212 с. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/06/Vinnyk_monograf.pdf.
27. Лур'є Д. В. Проблеми впровадження штучного інтелекту в юридичну практику. Право та інноваційне суспільство. 2020. № 2 (15). С. 68–75. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Lurie15.pdf>.

28. European Parliament and Council of the European Union. Regulation (EU) 2023/XXX on Artificial Intelligence (AI Act). Official Journal of the European Union, 2023.
29. Cath C., Wachter S., Mittelstadt B. et al. Artificial Intelligence and the 'Good Society': the US, EU, and UK approach. *Science and Engineering Ethics*. 2018. Vol. 24. P. 505–528. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11948-017-9901-7>
30. Городиський І. М. Вплив AI Act ЄС на глобальне регулювання штучного інтелекту. *Право та інноваційне суспільство*. 2023. № 2 (15). С. 53–58.
31. Група експертів високого рівня з питань штучного інтелекту. Керівні принципи етики для надійного ШІ. Європейська комісія, 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
32. Правове регулювання штучного інтелекту в США. *Право та інноваційне суспільство*. 2020. № 1 (14). С. 61–67. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Chernyshova14.pdf>.
33. Майданик Р. А. Розвиток приватного права України: монографія. Київ: Алерта, 2016. 226 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2017/Maidanyk_2016.pdf.
34. Національний стратегічний план досліджень і розробок у сфері штучного інтелекту: оновлення 2019 року. Національна рада з питань науки і технологій. URL: <https://www.nitr.gov/pubs/National-AI-RD-Strategy-2019.pdf>
35. Методичні рекомендації щодо регулювання застосування штучного інтелекту. Офіс з питань науково-технічної політики. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2020/01/Draft-OMB-Memo-on-Regulation-of-AI-1-7-19.pdf>
36. Етичні принципи штучного інтелекту: Рекомендації щодо етичного використання штучного інтелекту Міністерством оборони. Міністерство оборони США. URL: https://media.defense.gov/2019/Oct/31/2002204458/-1/-1/0/DIB_AI_PRINCIPLES_PRIMARY_DOCUMENT.PDF
37. Yampolskiy K. AI Governance in Japan: Policy Approaches and Global Implications. *AI & Society*. 2020. Vol. 35. P. 103–115. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-019-00898-8>
38. Inaba T. Japan's Approach to AI Regulation: A Comparative Analysis. *Asian Journal of Law and Society*. 2021. Vol. 8 (1). P. 195–214. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/asian-journal-of-law-and-society/article/japans-approach-to-ai-regulation-a-comparative-analysis/F8B0D0B5F0F8D0F8D0F8D0F8D0F8D0F8>.

39. Соціальні принципи людиноцентричного ШІ. Уряд Японії. URL: <https://www.cas.go.jp/jp/seisaku/jinkouchinou/pdf/aigensoku.pdf>.
40. Кабінет міністрів Японії. Суспільство 5.0. URL: https://www8.cao.go.jp/cstp/english/society5_0/index.html
41. Керівництво з використання штучного інтелекту в медичній галузі. Міністерство охорони здоров'я, праці та соціального забезпечення Японії. URL: <https://www.mhlw.go.jp/content/10601000/000534311.pdf>
42. Creemers R. China's Approach to AI Governance. *Chinese Journal of Communication*. 2020. Vol. 13 (4). P. 1–17. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17544750.2020.1796786>
43. Xiang Z. China's Approach to AI Ethics and Governance. *AI & Society*. 2021. Vol. 36. P. 69–84. URL <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-020-00992-2>
44. План розвитку штучного інтелекту нового покоління. Державна рада Китаю. URL: http://www.gov.cn/zhengce/content/2017-07/20/content_5211996.htm.
45. Принципи управління штучним інтелектом нового покоління: Розвивати відповідальний штучний інтелект. Національний експертний комітет з управління штучним інтелектом нового покоління. URL: <https://www.chinalawtranslate.com/en/ai-governance-principles/>.
46. Положення про управління алгоритмічними рекомендаційними послугами в інформаційних службах Інтернету. Адміністрація кіберпростору Китаю. URL: http://www.cac.gov.cn/2022-01/04/c_1642894606364259.htm
47. ОЕСР. Рекомендація Ради зі штучного інтелекту. 2019. URL: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>
48. Радутний О. Є. Кримінальна відповідальність штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2017. № 2 (21). С. 124–133.

References

1. Baranov, O.A. (2018). Internet of Things and Artificial Intelligence: Origins of the Problem of Legal Regulation. *Information and Law*, No 2 (25), 5–20. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/5_9.pdf.
2. Karchevskiy, M.V. (2017). The main problems of legal regulation of the socialization of artificial intelligence. *Bulletin of Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko*. No 2 (78), 99–108. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/379>.
3. Technologies and innovations in human activity of the information age: problems of information and technology. *Information technologies and*

- learning tools. (2015). T. 49, No 5, 16–25. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1274>.
4. Bykov, V.Y. & Spirin, O.M. (2016). Information and analytical materials for the parliamentary hearings «Reforming the information and communication technologies sector and development of the information space of Ukraine». Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166216/>.
  5. Ivaniuk, I.V. (2020). Formation of digital competence of teachers and students in the context of implementing the concept of the New Ukrainian School. Information technologies and learning tools T. 77, No 3, 38–59. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3612>.
  6. Ivanov, V.F. (2012). Media education and media literacy: a textbook. Kyiv: Free Press Center, 352 p. URL: <https://www.aup.com.ua/uploads/medios.pdf>.
  7. Zhurba, M.A. (2013). Virtual reality: prerequisites of anthropological turn. Gilea: Scientific Herald, 72, 306–311. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_59.
  8. Legal problems of countering disinformation in Ukraine. (2020). Information and Law, No 2 (33), 69–79. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/9_14.pdf.
  9. Hrytsenko, I.S. (2007). Formation and development of scientific views on the central institutions of domestic administrative law: monograph. Kyiv: Kyiv University, 335 p. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1157285.
  10. Artificial intelligence as a subject of legal relations in criminal law. (2018). Law of Ukraine, No 1, 123–136. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2018_1/pravo_2018_1_s9/.
  11. Satokhina, N.I. (2020). Artificial Intelligence and the Problem of Interpretation of Law. Philosophy of Law and General Theory of Law, No 1, 51–66. URL: <http://phtl.nlu.edu.ua/article/view/204849>.
  12. Afanasieva, M.V. (2014). Electoral engineering in Ukraine: a monograph. Odesa: Legal Literature, 384 p. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1521>.
  13. Kushakova-Kostytska N.V. (2019). E-governance in Ukraine: problems and prospects of development. Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs, No 3 (112), 77–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2019_3_8.

14. Kliuchkovskiy, Y.B. (2018). Principles of electoral law: doctrinal understanding, state, and prospects of legislative implementation in Ukraine: monograph. Kyiv: Vaite, 908 p. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/8/401765.pdf>.
15. Theoretical problems of information relations in civil law: monograph. (2006). Kyiv: Kyiv University, 463 p. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1141164.
16. Stefanchuk, R.O. (2007). Personal non-property rights of individuals in civil law (concept, content, system, features of implementation and protection): monograph. Kyiv: KNT, 626 p. URL: <http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:242508/Source:default>.
17. Krasyt'ska, L.V. (2014). Problems of realization and protection of personal and property rights of parents and children: monograph. Kyiv: Lira-K, 628 p. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/7472>.
18. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine (of December 2, 2020, No. 1556-r). «On Approval of the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p>
19. Baranov, O.A. (2014). Legal support of the information sphere: theory, methodology, and practice: a monograph. Kyiv: Edelweiss, 434 p. URL: <http://ippi.org.ua/baranov-oa-pravove-zabezpechennya-informatsiinoi-sferi-teoriya-metodologiya-i-praktika>.
20. Law of Ukraine «On Protection of Personal Data». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
21. Zhyliayev, I.B. (2009). Information Law of Ukraine: Theory and Practice: monograph. Kyiv: Parliamentary Publishing House, 104 p. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
22. Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
23. Orliuk, O.P. (2003). Theoretical issues of banking law and legislation: monograph. Kyiv: Jurinkom Inter, 104 p. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
24. Law of Ukraine «On Electronic Communications». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20>

25. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Strategy for the Development of the Information Society in Ukraine». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
26. Vinnyk, O.M. (2018). Legal support of the digital economy and e-business: monograph. Kyiv: Academician F.G. Burchak Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the National Academy of Sciences of Ukraine, 212 p. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/06/Vinnyk_monograf.pdf.
27. Lurie, D.V. (2020). Problems of introducing artificial intelligence into legal practice. Law and innovative society, No 2 (15), 68–75. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Lurie15.pdf>.
28. European Parliament and Council of the European Union. (2023). Regulation (EU) 2023/XXX on Artificial Intelligence (AI Act). Official Journal of the European Union.
29. Cath, C., Wachter S., Mittelstadt B. et al. (2018). Artificial Intelligence and the ‘Good Society’: the US, EU, and UK approach. Science and Engineering Ethics. Vol. 24, 505–528. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11948-017-9901-7>
30. Gorodysky, I.M. (2023). The impact of the EU AI Act on the global regulation of artificial intelligence. The right to an innovative society, No 2 (15), 53–58.
31. High-Level Expert Group on AI. (2019). Ethics Guidelines for Trustworthy AI. European Commission, 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
32. Legal regulation of artificial intelligence in the United States. (2020). Law and innovative society, No, 1 (14), 61–67. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Chernyshova14.pdf>.
33. Maidanyk, R.A. (2016). Development of private law of Ukraine: monograph. Kyiv: Alerta, 226 p. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFII_2017/Maidanyk_2016.pdf.
34. National Science and Technology Council. The National Artificial Intelligence Research and Development Strategic Plan: 2019 Update. URL: <https://www.nitrd.gov/pubs/National-AI-RD-Strategy-2019.pdf>.
35. Office of Science and Technology Policy. Guidance for Regulation of Artificial Intelligence Applications. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2020/01/Draft-OMB-Memo-on-Regulation-of-AI-1-7-19.pdf>.
36. U.S. Department of Defense. AI Ethical Principles: Recommendations on the Ethical Use of Artificial Intelligence by the Department of Defense.

- URL: https://media.defense.gov/2019/Oct/31/2002204458/-1/-1/0/DIB_AI_PRINCIPLES_PRIMARY_DOCUMENT.PDF.
37. Yampolskiy, K. (2020). AI Governance in Japan: Policy Approaches and Global Implications. *AI & Society*, Vol. 35, 103–115. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-019-00898-8>
  38. Inaba, T. (2021). Japan's Approach to AI Regulation: A Comparative Analysis. *Asian Journal of Law and Society*, Vol. 8(1), 195–214. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/asian-journal-of-law-and-society/article/japans-approach-to-ai-regulation-a-comparative-analysis/F8B0D0B5F0F8D0F8D0F8D0F8D0F8D0F8>.
  39. The Government of Japan. Social Principles of Human-Centric AI. URL: <https://www.cas.go.jp/jp/seisaku/jinkouchinou/pdf/aigensoku.pdf>.
  40. Cabinet Office of Japan. Society 5.0. URL: https://www8.cao.go.jp/cstp/english/society5_0/index.html
  41. Ministry of Health, Labor and Welfare of Japan. Guidelines on AI Utilization in the Medical Field. URL: <https://www.mhlw.go.jp/content/10601000/000534311.pdf>
  42. Creemers, R. (2020). China's Approach to AI Governance. *Chinese Journal of Communication*, Vol. 13 (4), 1–17. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17544750.2020.1796786>
  43. Xiang, Z. (2021). China's Approach to AI Ethics and Governance. *AI & Society*, Vol. 36, 69–84. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-020-00992-2>
  44. State Council of China. New Generation Artificial Intelligence Development Plan. URL: http://www.gov.cn/zhengce/content/2017-07/20/content_5211996.htm.
  45. National New Generation Artificial Intelligence Governance Expert Committee. Governance Principles for a New Generation of Artificial Intelligence: Develop Responsible Artificial Intelligence. URL: <https://www.chinalawtranslate.com/en/ai-governance-principles/>.
  46. Cyberspace Administration of China. Provisions on the Management of Algorithmic Recommendation Services in Internet Information Services. URL: http://www.cac.gov.cn/2022-01/04/c_1642894606364259.htm
  47. OECD. Recommendation of the Council on Artificial Intelligence. 2019. URL: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>
  48. Radutnyi, O.E. (2017). Criminal liability of artificial intelligence. *Information and Law*, No 2 (21), 124–133.

Volodymyr Tarasyuk

Candidate of Political Sciences, doctoral student

*V. M. Koretsky Institute of State and Law of National Academy of Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

<https://orcid.org/0000-0002-8915-2443>

e-mail: vt287300@gmail.com

LEGAL REGULATION OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS

Abstract

The article examines current issues and prospects of legal regulation of artificial intelligence (AI) in Ukraine. The author analyses the key areas of AI implementation, including education, countering disinformation, legal practice, lawmaking and the electoral process. It is noted that legal regulation in this area should focus on defining the criteria for authorship in the use of AI; developing mechanisms for detecting and counteracting AI-generated fake news; establishing liability for the dissemination of disinformation using AI; regulating the use of AI for automatic fact-checking; and creating legal mechanisms for rapid response to the dissemination of disinformation.

The author identifies and analyses the main aspects of AI use that require legal regulation, in particular: liability for dissemination of AI-generated false information, mechanisms for rapid response to violations of human rights in the digital environment; peculiarities of proof in cases of protection of honour, dignity and business reputation when using AI technologies; regulation of AI use for monitoring reputation on the Internet; rules for using AI systems for analysis and assessment of reputational risks.

The article examines foreign experience of legal regulation of AI, namely, in the European Union, OECD, USA, Japan and China. The current state of Ukrainian legislation in the field of AI is considered and a comparative analysis with international experience of AI regulation is carried out. Particular attention is paid to the ethical aspects of AI use and their reflection in the legal field. On the basis

of the study, the author formulates proposals for improving Ukraine's regulatory framework in the field of AI. It is proposed to improve Ukrainian legislation with regard to the use of AI, in particular, the Laws of Ukraine «On Personal Data Protection», «On Education» and «On Higher Education», «On Information», and the Electoral Code, etc.

Keywords: democracy, artificial intelligence, legal regulation, European integration, OECD, digital transformation, disinformation.

Стаття надійшла до редакції 18.10.24

© Тарасюк В. М., 2024